

Niklas Bruun

TYÖOIKEUDEN PERUSTEET

Alma Talent
Helsinki 2022

Tilaa kirja Alma Talent Shopista >>

3., uudistettu painos
Juridica-kirjasarjan 4. teos
Copyright © 2022 Alma Talent Oy ja Niklas Bruun
Yhteistyössä Lakimiesliiton Kustannus
Kannen suunnittelu: Outi Pallari
Taitto: NotePad Ay
ISBN 978-952-14-4175-2
ISBN 978-952-14-4176-9 (verkkokirja)
ISSN 1459-7535

Otavan Kirjapaino Oy 2022 Keuruu

Anna palautetta kirjasta: kustannustoimitus@almatalent.fi

ALKUSANAT

Käsillä oleva oppi- ja käsikirja on vuosina 2004 ja 2012 ilmestyneen *Työoikeuden perusteet* -teoksen kolmas painos. Kirja noudattaa rakenteeltaan aikaisempia painoksia mutta on perusteellisesti uudistettu. Tavoitteenasettelu on ennallaan: Pyrkimyksenä on antaa helppotajuinen ja kattava yleiskuva Suomen työoikeudesta. Varsin laajasti selvitetään myös vallitsevaa oikeuskäytäntöä lyhyiden oikeustapauseraattien avulla.

Kirjoitin tämän teoksen ensimmäiset painokset yhteistyössä lehtori Anders von Koskullin kanssa. Tällöin hyödynsimme kirjan jäsentelyssä monivuotista kokemustamme työoikeuden opetuksesta Hankenilla.

Anders von Koskull kuoli uudenvuodenpäivänä 2021 pitkäaikaisen sairauden murtamana. Olin jo aikaisemmin sopinut hänen kanssaan, että kirjan kolmannen painoksen laatiminen jää yksin minun harteilleni. Olen pitänyt uuden painoksen kirjoittamista tarpeellisena erityisesti sen vuoksi, että lukuun ottamatta työehtosopimusoikeutta ja syrjintälainsäädäntöä työoikeuden oppimateriaali alkaa olla kauttaaltaan vanhentunutta.

Kirja seuraa oikeuskehitystä vuoden 2021 loppuun. Vedosvaiheessa lisättiin maininta siitä, että niin sanottuun perhevapaaudistukseen liittyvä lainsäädäntö, joka tulee voimaan 1.8.2022, vahvistettiin 14.1.2022. Kiitän OTT Mia Eklundia, joka auttoi minua yksityisyyden suojaa koskevan luvun kanssa. Haluan kiittää myös kustantajaa Alma Talentia ja

sen tehokasta kustannustoimittajaa Miisa Lehtistä, joka on eri tavoin ollut tukena työssäni.

Omistan tämän kirjan ystäväni ja kollegani Anders von Koskullin muistolle.

Helsingissä ystävänpäivänä 14.2.2022

Niklas Bruun

SISÄLLYS

ALKUSANAT	V
LYHENTEET	XII
1 TYÖELÄMÄN SÄÄNTELY SUOMESSA	I
1.1 Työoikeuden lähtökohdat	I
1.2 Suomen työmarkkinajärjestelmä	5
1.3 Suomen työoikeudellisen sääntelyn pääpiirteet	12
1.4 Suomen työoikeus ja Euroopan unioni	16
2 TYÖOIKEUS OIKEUDENALANA JA SUOMEN TYÖOIKEUDEN JOHTAVAT PERIAATTEET	22
2.1 Yleistä	22
2.2 Työoikeuden keskeiset osa-alueet	22
2.3 Työoikeuden johtavat periaatteet	25

3	TYÖSOPIMUSOIKEUS	32
3.1	Työsopimus ja työsuhde	32
3.1.1	Yleistä	32
3.1.2	Kuka on työntekijä?	40
3.1.3	Kuka on työnantaja?	44
3.1.4	Sopimuksen voimassaoloaika	46
3.1.5	Työsopimuksen muoto	50
3.1.6	Koeaika	51
3.2	Työsopimuksen osapuolten oikeudet ja velvollisuudet	54
3.2.1	Yleistä	54
3.2.2	Työnantajan palkanmaksuvelvollisuus	55
3.2.3	Perhevapaat	58
3.2.4	Työnantajan muut velvollisuudet	64
3.2.5	Työntekijän velvollisuudet	69
3.2.6	Oikeuksien ja velvollisuuksien siirtäminen	79
3.2.6.1	Työvoiman vuokraus	79
3.2.6.2	Liikkeen luovutus	83
3.2.7	Työsopimuksen sitovuus ja työehtojen muuttaminen	89
3.3	Työsopimuksen päättäminen ja työsuhdeturva	95
3.3.1	Yleistä	95
3.3.2	Irtisanominen työntekijästä johtuvasta syystä	98
3.3.3	Luottamusmiehen ja luottamusvaltuutetun irtisanomissuoja	107
3.3.4	Menettely, kun työntekijä irtisanotaan työntekijästä johtuvasta syystä	108
3.3.5	Irtisanominen taloudellisista ja tuotannollisista syistä	114
3.3.6	Menettely, kun työntekijä irtisanotaan taloudellisista ja tuotannollisista syistä	122
3.3.7	Työsopimuksen purkaminen	129
3.3.8	Lomauttaminen	132
3.3.9	Kiistanalainen työsuhdeturva	135

3.4	Sopimus työsopimuksen päättämisestä	138
3.5	Työsopimuksen pätemättömyys ja työsopimuslain rikkomisen seuraamukset	139
4	VIRKAMIESOIKEUS	144
5	TYÖEHTOSOPIMUSOIKEUS	150
5.1	Työehtosopimusjärjestelmä ja työehtosopimus	150
5.1.1	Neuvottelujärjestelmä	150
5.1.2	Kuka on sidottu työehtosopimukseen?	153
5.1.3	Työehtosopimuksen määräykset ja säännöstämiskompetenssi	156
5.1.4	Työehtosopimuksen oikeusvaikutukset	158
5.2	Virkaehtosopimukset	177
5.3	Yleissitovat työehtosopimukset	181
5.4	Työriitojen sovittelu	191
5.5	Kollektiivinen työoikeus ja EU:n sisämarkkinat	192
5.5.1	Yleistä	192
5.5.2	Työntekijöiden lähettäminen	195
5.5.3	Tapaukset Viking ja Laval	199
5.5.4	Euroopan unionin sosiaalisten oikeuksien pilari	205
6	TYÖNTEKIJÖIDEN OSALLISTUMINEN	208
6.1	Yleistä työntekijöiden osallistumisjärjestelmistä	208
6.2	Yhteistoiminnasta työpaikoilla	210
6.3	Yhteistoiminta yrityksissä	212
6.3.1	Yleistä	212
6.3.2	Velvollisuus vuoropuheluun	213
6.3.3	Muutosneuvottelut	216
6.3.4	Työn organisointia koskevat muutosneuvottelut	218
6.3.5	Yhteistoiminta työvoimaa vähennettäessä	219